

ne: « Per nomen ipsius Filii Dei et primogeniti creaturæ omnis, dæmonium omne adjuratū vincitur et in ditionem redigitur : » et S. Gregor. Nazianzenus, ad Nemesium : « Ipse, inquit, qui Christo nomen dedi, augustum illud nomen vix plerunque pronuntiavi, cum statim dæmon non sine stridore longissime se proripuit, Dei immortalis vim atque potentiam clamans. » Sanctus etiam Abramius, in eum sic aliquando invectus, scribitur a S. Ephrem in ejus vita : « In nullo te tuasque insidias pertimesco, neque plurima tua phantasmata ac spectra terrorem mihi incutiunt. Pro muro siquidem munitissimo atque tutissimo est mihi nomen Domini mei et Salvatoris Christi, quem dilexi et diligo ; in quo te nomine increpo, immundissime canis ac miserabilissime. » Causa tanta hujus nominis efficaciam est, quia Christi divinitatis doctrina, evangelio ac victoria de dæmone comprobanda erat. Ad hunc finem nomen id divinitus ei impositum, et in cruce sanctificatum, atque ab ipso usurpari p̄ceptum est.

VI. Balsamum emortua corpora a putredine conservat diutissime, ut apertum est. Non dubito etiam, quin Jesu nomen, si cor eo perungatur, idque per amorem et devotionem imbibat, præservaturum illud sit a morte mala et æterna. Non desunt, qui cum Adone in martyrologio sentiunt S. Ignatium martyrem a leonibus quidem, uti petebat, dilaniatum et assumptum esse, cor tamen ejus ab iisdem intactum mansisse volunt; quod in ipso nomen Jesu, uti sanctus prædixerat, inscriptum esset repertum. Scimus etiam ex vita Sancti Edmundi Cantuarien. episcopi, dixisse ei Christum, profuturum ei hoc nomen Jesu contra improvisam mortem, qui id singulis noctibus fronti suæ impresserit.

Verum ut has virtutes exerat in nobis istud nomen, advertendum est, qnod dixit Plinius, opobalsamum novo fictili excipiendum et condendum esse. Sic enim et nomen Jesu corde novo excipiendum et servandum est, si virtutes ejus in nobis experiri volumus. De quo corde dicitur Psal. L. *Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis:* et Ezech. XVIII. *Facite vobis cor novum et spiritum novum: et quare moriemini domus, Israel?* Quasi diceret: Si hoc feceritis, nihil est cause cur moriamini. Cor autem novum erit, si nullum malignum odorem terreni alicujus affectus ex prioribus peccatis retineat. Pretiosum ergo hoc balsamum in corde novo, mundo et impolluto p̄cipiendum est, sicut corpus Christi in sepulcro novo conditum, sindone nova recenter coempta, involutum fuit. Et hinc utique voluit Christus in exordio

novi anni pretiosum sanguinis sui liquorem in circumcisione fundere, et balsamum nominis sui mundo propinare. Viderint vero, qui hoc tam pretioso liquore temere abutuntur, et quandoque ad ipsius Christi summam injuriam. Ferunt guttam balsami in manu exceptam et solis radis oppositam adeo effervere, ut manum adurat. Bercor. in reduct. mor. lib. XII. cap. XXVII. Certe etiam nomen Jesu contra ipsum Christum elevatum ac usurpatum, uret illos, qui hoc salutari pharmaco abutuntur ad sui perditionem. Quod a nobis avertat Jesus.

CONCIO VI.

PODERIS AARONIS, QUÆ EST SANCTA FIDELIUM ECCLÉSIA, CHRISTO IN XENIUM PETITUR.

Vestem petit Christus natus. — I. Contextam ex plurimis filiis, charitate unitis. — II. Ex filiis rectis et transversis. — III. Ex filiis hyacinthini coloris seu cœlestis. — IV. Sit vestis talaris. — V. Ornata sit in lumbo malogranatis 366. h. e. bonis operibus. — VI. Instructa totidem tintinnabulis.

THEMA.

Facies vestem sanctam Aaron fratri tuo in gloriam et decorum. Exod. XXVIII.

Olim imperatores in calendis januarii ad ostia svarum ædium expectabant a pop. Rom. munera seu strenas, ut de C. Caligula scribit Suet. « Edixit strenas ineunte anno, inquit, se receperunt, stetique in vestibulo ædium calend. januarii ad captandas stipes, quas plenis ante cum manibus ac sinu omnis generis turba fundebat. » Expectat hodie etiam Dominus et imperator noster celestis Christus Jesus, ad januam ineuntis anni, quæ est januarius, munus aliud a nobis. Quid ergo offeremus ei?

In vita S. Catharinæ Sennen. scribit P. Raymundus ejus confessarius, apud Sur. 29. april. ipsi e templo aliquando egrediendi brumali tempore apparuisse juvenem pauperem maleaque vestitum, ac petiisse ab ea vestem. Mox illa ad sacellum rediens, exteriori se tunica exuit, eamque pauperi dedit. Qui ubi alia et alias vestes petiisset obtinuisseque, tandem, gratis actis, disparuit. Erat enim Christus, qui sequenti nocte eam tunicam gemmis adornatam Catharinæ ostendit, et vicissim ei promisit aliam tunicam, in qua omne frigus utriusque hominis deinceps facile ferret. Ab eo tempore eadem semper veste usa, nullam cœli injuriam sensit. Por san, auditores, expectatis a me hodie strenam

IN FESTO CIRCUMCISIONIS.

seu xenium; at ego nunc a vobis potius expecto. Quamquam non pro me, sed pro paupere juvete, imo pro infante pessime vestito, hoc brumali tempore. Is est ille idem, qui S. Catharinæ apparuit, nimirum puer Jesus, frigens in stabulo, pannis modicis vestitus. Huic ego peto xenium, ut eum vestiatis; et promitto vobis, quod ipse non solum vestem illam toti mundo demonstrabit, sed vestit vicissim vos ita, ut hoc anno nihil frigoris nihilque incommodi, in interiori saltem, si non exteriori etiam homine, sensuri sitis. Quid jam vos ad hoc? Num conditionem resputetis? Non arbitror. Sed scire vultis, qualis esse debeat ea vestis; quod nunc exponam.

Quando Deus Aaronom summi sacerdotii honore inaugurari voluit, præcepit Moysi, ut ei vestem sacerdotalem fieri curaret, et inter alias præcipuam illam tunicam hyacinthinam talarem, Græce poderem, in qua, ut dicitur Sapient. XVIII. *Totus erat orbis terrarum.* Varie hoc exponunt Hebræi et Christiani doctores. Nos Aaronom sci mus typum Christi fuisse. Porro, teste Augustino, in Psal. XLIV. *Vestimenta Christi sunt sancti ejus, electi ejus, tota Ecclesia ejus, quam sibi, sicut vestem, exhibet sine macula et ruga.* Jam vero:

I. Tunica illa, seu poderis, contexta fuit primo ex filiis arctissime inter se connexis. Fila hæc sunt membra reipublicæ christianæ, quæ si charitate inter se connexa sint, pulcherrimam facient telam. Fila telæ dissoluta fragilia sunt, texta autem fortia valde: sic membra reipublicæ: *Frater, qui adjuvatur a fratre, quasi civitas fortis,* inquit Sapiens, Prov. XVIII. Notum illud Leonis Byzantii, qui missus Athenas, ut pacem et concordiam civibus persuaderet, cum in suggestum consendisset, derisus est a populo ob statuæ parvitatem. Tum ille sic orditur: « Quid, o viri Athenienses, si conspiceretis uxorem meam, quæ tam pusilla est, ut vix pertingat ad genua mea? At nos tam pusillos, qui concordes quidem in angusta domo jucunde cohabitamus, si quando dissidemus, vix civitas Byzantium capere potest. Idem vobis continget, Athenienses, si fueritis discordes. » Sic persuasit pacem, Plutar. in præcept. poli. Idem ego vobis denuntio, auditores. Si pacem habueritis, parva civitas vos capiet: sin minus, ne magna quidem. Nos Christianos dixi esse Christi tunicam. Eam ipsi master texuit inconsutilem. Unde vox illa militum: *Non scindamus eam.* Non scindamus etiam nos unitatem Ecclesiæ nostræ charitate contextam. Scimus in veste lacera et discissa Christum Sancto Petro Alexandrino episcopo apparuisse, et questum de Ario, quod ejus vestem (Ecclesiam) laceraret schismate. Non committamus, ut de ibi ostendit Chrysostomus.

III. Erant fila hyacinthini, seu violacei coloris cœlum serenum referentis. Tales et nos simus, cœlestem in terra colorem geramus. Ecce enim toties præsentis temporis Ecclesia appellatur a Christo *regnum cœlorum*, nisi quia fideles mili-

V. PARS FESTIVALIS.

tantes cœlitum formam in se gerere debent? Qua vero ratione? Primo, Christus id exponit in oratione sua: *Fiat voluntas tua sicut in cœlo et in terra.* Beati in cœlo faciunt omnes Dei voluntatem, licet nulla coacti lege; sed ultiro et promptissime; quia omnes Deum amant, omnes Dei amici sunt, et inde omnes reges faciunt quidquid volunt. Hunc in modum vos, auditores, si omnia, quæ mandat Deus, faciatis, non quia præcepta sunt, sed ultiro et ex amore, licet nulla foret lex, tunc vere homines cœlestes eritis, et consequenter reges, facietque Deus voluntatem vestram. Hoc est quod apostolus ait I. Tim. VI. *Justo lex non est posita.* Dionysius tyranno roganti, quid præ cœteris hominibus haberent philosophi, respondit Aristippus philosophus: *Hoc, ut etiam si omnes leges aboleantur, tamen æquabiliter virtuti simus.* Illi politice, nos christiane. Secundo, exponit natura hyacinthini, qui cœlo se conformat, cum sereno serenus, cum obscuro obscurus est. Tales erimus nos, si Dei voluntati nos conformaverimus, et cum Iuda Macchabæo dixerimus: *Sicut fuerit voluntas in cœlo, sic fiat,* I. Macch. III. Sic habebimus annum, qualem optamus. Talem in terra beatum dicebat Alphonsus Aragoniae rex, qui omnia tamquam a manu Dei accipit, Panorm.

IV. Erat ea vestis talaris, ideo poderis dicta, quod pedes etiam teget et ad talos usque pertingeret. Scimus ex S. Paulo fideles appellari *membra Christi;* inter hæc pedes quid sunt, teste Augustino in Psalm. LI. nisi pauperes? Hi enim, instar pedum, perpetuo in sordibus degunt, precibus etiam suis cætera membra sustentant. Ergo pedes istos tegere debet tunica illa, que estis vos, auditores. Sic sperare potestis annum uberm, omnia quæ erogatis, cum fænore refundentem. Dicitur enim Proverb. III. *De primitiis omnium frugum tuarum da pauperibus, et implebuntur horrea tua saturitate, et vino torcularia tua redunabunt.* Experta est inter alios vidua, quæ Eliam pavit ex farina et oleo suo. Non enim defecit eam hydria farine nec lecythus olei immunitus est, donec dedit Dominus pluviam super terram, III. Reg. XVII. Ratio est, quia ut matri debetur lac, quo infantem alat: sic liberali erga pauperes substantia, quæ eos alero solet.

V. Tunica illa habuit in limbo circumcirca malogranata arte facta. Clemens Alexandrinus, libro V. strom. ait fuisse tot, quot sunt in anno die 366. minus scilicet 48. horis. Alii pauciora ponunt: significant autem fructus bonorum operum, qui vestem hanc, fideles scilicet, ornant; et nullo non tempore reddi debent; ita ut nulla dies sine linea, sine bono opere transeat. Scimus

enim Christum exegisse fructum a tico, etiam quando tempus sicutum non erat, teste Marco, cap. XI. et ut quocumque die venerit Dominus, fructum in nobis inveniat. Errant proinde qui putant quadragesimam tantum virtuti et pietati dicandam, reliquum tempus libertati et voluptati posse impendi.

Perro malogranata habent primo, grana hyacinthini coloris, cœlum serenum referentis: sic opera nostra cœlum petere debent, ut cœlestia dici queant, juxta monitum apostoli, I. Cor. X. *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.* Hac ratione opera nostra honesta, imo et indifferentia omnia ex terrenis sicut cœlestia, et mercede in cœlo habebunt; alioquin manebunt terrena, et cœlum non petent. Magna et intoleranda incuria foret illius matris, quæ filios sine baptismo mori permitteret, cum tam facilis remedium cœlum eis parare posset. Æque male sibi consulunt, qui opera sua in gloriam Dei non referunt; quia cœlo ea privant, hoc est, mercede cœlesti. Multorum testimonio Margarita comitissa Holsteinia, cum mendicæ geminam prolem exprobrasset, quasi duobus viris consuisset, in pœnam edidit uno partu tot proles quot in anno dies sunt: quæ omnes per baptismum cœlo transcriptæ sunt, et mares quidem Joannis, femellæ Elisabeth nomen sortitæ; mox post baptismum mortuæ una cum matre, et Losduni in monasterio sepultæ sunt die Veneris sancta, an. 1313. secundum alios 1276. Alb. Crantz. annales Brunswic. aliquæ. Quantum ista mater intulisset? Cogitate vos quot opera vestra cœlo inferre possitis, si omnia in gloriam Dei faciatis, et quodammodo baptizetis, dicendo vel cogitando: Comedam, bibam, laborabo, dormiam in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, vel in nomine Domini, vel ad gloriam Dei. Quot vicissim perdatis, si id non faciatis!

Secundo, grana mali punici pulchre ordinata sunt, et in classes distributa. Sic deberet quisque singula singulorum dierum opera in ordinem redigere, et in suas horas distribuere. Docuit hoc Sanctum Antonium tædio laborantem angelus in deserto, nunc genua flectendo et orando, nunc calathos plectendo, nunc rursum orando, Athan. in ejus vita. Statuat sibi quisque horam manesurgendi, missam audiendi, cibum sumendi, laborandi, vesperi examen conscientiae faciendi. Sic jucunde transigit annum maximo cum fructu.

Tertio, grana illa duro et rudi cortice inclusa sunt, unde diu valde sana et integra suoque sapore impleta, quasi virentia, manent. Pari modo opera nostra bona ab aura vanæ gloriæ diligenter

eustodienda, adeoque occultanda sunt, ut illæsa et sana conserventur. Detrahe pomo corticem, videbis id paulo post destitui colore, flavescente, patrescere. Mater Dei Filium suum fasciis involvit, et reclinavit in præsepio, post subduxit in Ægyptum, ne Herodi proderetur. Quod si eum ostentasset, et se Dei matrem proclamasset, Herodis gladio exposuisset. Caute etiam magi non dixerunt Herodi se venisse cum muneribus ad Christum adorandum, ne Herodis præda fierent. Sic et mater Moysis filium elegantulum occultavit tribus mensibus. Si eum produxisset, Pharaoni prodidisset, in flumen adjiciendum, Exod. XII. Herodes et Pharaon diabolum notant, qui per vanam gloriam masculis bonorum operum insidiantur prolibus, ut eas perdant.

Quarto, mala punica superne, quasi in capite, coronam gerunt. Ad hunc modum nostra opera habeant coronam et perfectionem suam: *Non coronatur, nisi qui legitime certaverit,* II. Tim. II. cursu vel lucta vicerit. Scimus etiam in mechanicis rebus illos tantum celebrari, et communiter etiam ditar opifices vel artifices, qui opera sua excellenter faciunt, v. g. pictores, qui elegantissime et studiosissime pingunt; pistores, qui optimos et sapidissimos panes pinsunt, magna industria: reliquos negligi, nec facile ad opes assurgere. Hinc olim lex Thebana pictoribus et figuris data, ut imaginum formas, quoad possent, optime exprimerent: qui deterius quid finxissent, pecunia multam darent, teste Aeliano, I. IV. c. IV. de Var. Multo magis Deus a nobis requirit, ut quam bene possimus, opera bona faciamus. Sunt enim bona opera cibus ipsius, propter quod in judicio dicet: *Esuriri et dedistis mihi manducare;* non utique solum panem, sed omnia alia opera bona. Si ergo nos optimum panem in mensa desideramus; quidni etiam Christus? Non coronabit Deus in judicio verba, sed adverbia, si nimis bona bene fecerimus: non communio nem, sed piæ et sanctam communionem: nec orationem, sed attentam et devoutam.

VI. Tunica illa in eodem limbo inter malogranata habuit totidem tintinnabula aurea alternatim inserta. Causa affertur loco Exodi citato: *Ut audiat sonus, quando ingreditur et egreditur sanctuarium in conspectu Domini, et non moriatur.* Et primo quidem, ad excitandam in populo reverentiam erga summum pontificem, unde totus quasi vocalis ingredi Sanctum sanctorum debebat, omniumque oculos ad se trahere. Monent ergo suo pulsu hæ campanulæ aureæ, ut fidelis quisque sibi querat bonum nomen et auram famam apud alios, absque ambitione tamen. Ita enim vult apostolus ad Rom. XII. *Providentes bona non*

solum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Alibi hunc aureum sonum appellat *bonum odorem, Christus lucem: Sic lucent lux vestra coram hominibus, etc.* Matth. V. Ratio est, quam audivimus: *Ne moriatur.* Qui enim bonam famam neglit, peccare non erubescit. Detrahe arbori corticem, et videbis brevi interituram, tametsi ejus vita in cortice non consistat. Bene poterat angelus, percutiens primogenitum Ægypti, discernere domos Hebreorum a domibus Ægyptiorum, ex esu agni et aliis; et tamen jussit Deus, ut Hebrei postes domorum suarum tingerent sanguine agni, ne ab angelo percuterentur, Exod. XII. Ecce, nisi ut sciremus Deum non solum quærrere internam sanctitatem, sed etiam externam, seu bonum exemplum? Timendum alioquin ne moriamur, et ab angelo percutiamur. Ergo crux non cordi tantum, sed fronti etiam inscribenda: confessio et communio publice facienda: pedibus comitanda publica processio: sic denique vivendum, ut proximi ædificantur nostro exemplo.

Secundo: *In memoriam filii gentis suæ,* ait Ecclesiasticus, c. XLV. Nobis in memoriam reducunt brevitatem et fragilitatem vitæ nostræ, monentque ut quidquid potest manus nostra, instanter operemur, quia ad mortem properamus. Quando aliquos vocare volumus seu ad templum, seu ad mensam, seu ad servitium, campanas pulsamus. Labuntur sensim anni nostri, cum stare nos putemus. Monent ergo campanulæ illæ junctæ malogranatis, ne in longum differamus bona opera, sed instanter operemur. Videntur enim clamare, quod fratres illi Roma per urbem circumeunt et vociferantes: *Fate bene, fratelli, mentre che abbiamo tempo: et illud Salvatoris, Joan. XIX. Me oportet operari donec dies est. Venit nox quando nemo potest operari.* Ad hoc posuit Deus in pectore nostro hujusmodi tintinnabulum, quod perpetuo sonat et mortalitatem nostram in memoriam nobis revocat; cordis, inquam, pulsus, nunquam interquiescens. Admonet vero nos incendii in corpore nostro gliscientis et sensim nos depascentis, velut campana incendaria; monet nos itineris nostri, quo velut rei, captivi ducimur ad tribunal Dei, rationem reddituri, indeque ad locum supplicii et mortem nostram, velut campana judicialis. Salutis est hic monitor, ne ab improviso hoste aliquando obruamur, et opprimamur; sed vigiles semper in custodia nostra stemos: ex quo etiam securi vivimus.

Ad extreum, quemadmodum Aaron podere illa vestitus semel in annis singulis ingredi solebat in Sanctum sanctorum: ita et Christus Dominus ad finem anni gratiæ, hujus anni, inquam,

acceptabilis, ingredietur una cum ueste sua, Ecclesia, seu electis suis, in sanctuarium suum celeste ut rependat eis mercedem pro ornamento vestis suae, qua eum condecorarunt. Eo vocata cum esset a Christo paulo ante obitum suum S. Maria Ogniacensis: Non potuit, inquit cardinalis de Vitriaco, in ejus vita, lib. II. cap. X. tunc pro spiritu ebrietate tacere, sed clamans dicebat: Audivi a Domino me ituram in Sancta sanctorum. Dulcissimum vocabulum! Dic mihi mea Clementia

(sic enim ejus ancilla vocabatur) quid est Sancta sanctorum! Ex famula volebat scire, quid ea dictiones significant, cum neutra id sciret. Audiebat etiam vocem Domini vocantis et dicentis: Veni, amica mea, sponsa mea, columba mea, jam coronaberis. Instante morte, coepit clara et alta voce cantare, nec cessavit spatio trium dierum et noctium laudare Deum. Adventante autem hora ultima, canebat: Quam pulcher es, Rex noster Domine, Alleluia.

IN FESTO EPIPHANIE.

EVANGELIUM. MATTH. II.

Cum natus esset Jesus in Bethlehem Iudeæ, in diebus Herodis regis, ecce magi ab oriente venerunt Hierosolymam, dicentes: Ubi est qui natus est rex Iudeorum? Vidi mus enim stellam ejus in oriente, et venimus adorare eum: audiens autem Herodes rex turbatus est, et omissis Hierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi, sciscitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur? At illi dixerunt ei: In Bethlehem Iudeæ: sic enim scriptum est per prophetam: Et tu Bethlehem terra Iuda, nequaquam minima es in principibus Iuda: ex te enim exiit dux, qui regat populum meum Israel. Tunc Herodes clam vocatis magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis, et mittens illos in Bethlehem, dixit: Ite et interrogate diligenter de puer, et cum inveneritis renuntiate mihi, ut et ego veniens, adorem eum. Qui cum audissent regem, abiurunt. Et ecce stella, quam viderant in oriente, antecedebat eos usque dum veniens staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam, gavisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum invenierunt puerum cum Maria matre ejus: et procidentes adoraverunt eum: et apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera, aurum, thus et myrrham. Et responso accepto in somnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.

CONCIONES.

I. Ad veram fidem qua ratione perveniatur.

II. Miseria gentilismi.

III. Religio magorum proponitur in exemplum.

IV. Magicæ artes cur detestandæ.

V. Damnantur superstitiones seu vanæ observantiae, eæque multiplicæ.

VI. Varia divinationum genera exploduntur.

VII. Documenta.

VIII. Mysteria.

CONCIONES AUCTARII.

I. Quanta veneratione et gaudio excipienda hodierna dies.

II. Pompa legationis trium regum.

III. Quæ convenientia trium munerum regalium.

IV. Mira et paradoxa in magorum adventu.

V. Christus erga magos et humanum genus humanus et quasi aulicus.

CONCIO I.

AD FIDEM VERAM QUA RATIONE PERVENIATUR.

Petendo a Deo lumen: I. Ad cognoscendam veram fidem. 2. Ad cognoscendam veræ fidei necessitatem, et heresis pravitatem. — II. Interrogando sapienter. — III. Progrediendo in studio bonorum operum.

THEMA.

Ubi est, qui natus est rex Iudeorum? Matth. II.

Profecto videtur contingere hereticis, quod olim Genes. XIX. contigit Sodomitis nequam illis hominibus. Quærebant enim hi magna conten-

tione ingredi domum Loth, adeoque forces effringere: sed quia pessimo fine quærebant, percussi cæcitate, ostium invenire non poterant. Circuibant ergo domum et palpabant undique parietem, sed ostium non videbant. Eodem prorsus modo hereticici, cum vicinissimi sint Ecclesie Christi (utpote agnoscentes Christum) et palpent eum manibus ex certissimis argumentis; vident enim solam Ecclesiam catholicam esse antiquam, universalē, sanctam, apostolicam, miraculis comprobatam, etc. interim tamen ostium ejus nequeunt invenire, dum nequeunt persuaderi, ut intrent in hanc Ecclesiam. Sane magi nostri elonginquo, et tamen ad primum statim diei